

JAN H. DE GROOT

DE VERSCHRIEUEWDE STEM

TUSSCHEN de beide hoofdstraten van de kleine stad liep een smalle steeg. Daar stond een winkelhuis, bijna samengedrukt tusschen twee hooge gebouwen.

Jaap Dirksen woonde er met zijn vrouw, die zwaar ging van den kleinen Jaap.

Het kleine winkelruim rook naar haring in 't zuur. Jaap zelf rook er naar en zijn vrouw en toen de kleine Jaap in zijn wieg lag, roken zijn schoone luiers en zijn veerensussentje er ook naar.

Toch was Jaaps vrouw kraakzindelijk. De witte ribbeltjespotten met een cent een prikzuren bommen, blonken op de toonbank en de rolmopsen werden elken morgen in hun glazen huis heen en weer geschud, zoodat de roode spaansche pepertjes in de benauwde ruimte te dansen begonnen en eerst tot rust kwamen als de bedrijvige stofdoek de planken afnam.

Alleen de kuif van den opgezette kieviet, voor het raam, was en bleef wat stoffig en veertjes piekten verward uit de vleugels of de wind er op gestaan had.

Elken morgen liep de groote Jaap achter de kleine handkar de stad af en riep zijn „Hollandsche Nieuwe” tegen de stille huizen.

Elken avond stond hij tot laat in zijn winkel en bediende de opgeschoten jongens van zoute haringen als het bier of de jenever dat noodig maakten. Een enkele maal kwam een deftig heer binnen, den hoogen hoed losjes achter op het hoofd en den tong wat dik.

Jaap was dan uiterst beleefd en wist zich nimmer den naam van zijn klant te herinneren.

En dat was goed voor zijn zaak in de kleine stad.

Toen kleine Jaap grooter werd,

verrukte hij zijn ouders met de klanken van zijn vaders ventersroep.

„Als dat zoo doorgaat wordt ie een goeie voor de zaak”, zei zijn moeder en lachte dat haar blauwe schortbandjes op haar rug meejoelden. En het ging zoo door. Dat bleek ook noodig te zijn, want op een winterdag kwam de groote Jaap ziek te liggen, hij hoestte en praatte heesch.

Later probeerde hij zijn bekenden roep weer achter zijn karretje, maar zijn stem leek gebarsten. Het wilde niet meer.

„D'r is wat kapot in m'n strot,” zei hij tegen zijn vrouw.

Toen zat op een morgen de kleine Jaap tusschen de witte potten op zijn vaders kar.

Hij rook hevig naar zoute en zure haringen en zijn jonge stem riep: „Hollandsche nieuwe”, tegen de stille huizen.

Zijn vader duwde kwiek het lichte wagentje en zijn gezicht stond helder. De menschen bleven soms even staan en luisterden naar de blanke jongensstem.

„Net mijn”, zei de groote Jaap en hoestte.

De kinderen in elke straat hadden er pret in, hem na te bouwen, dan juichte de buurt van de „Hollandsche Nieuwe”.

Maar toen elken morgen hetzelfde tafereel voorbij trok, wonden zij en zwegen.

Jaap had het goed tusschen de potten, want menige huisvrouw stopte hem een stuk koek toe of wat apenootjes of een appel en Jaap leerde beleefd te bedanken en zijn pet af te nemen.

Op een zonnigen voorjaarsdag werd groote Jaap naar het ziekenhuis gebracht. Hij was naar een boer buiten de stad geweest en had een trap van een paard

gekregen. Den volgenden dag lag groote Jaap dood in het witte bed.

„D'r was wat stuk in zijn lijf”, zei zijn weduwe tegen de klanten, toen het eerste verdriet over was.

Van toen af liep Jaaps moeder achter het zuurkarretje en hij schreeuwde van tusschen de potten.

Maar toen schooltijd aanbrak zat kleine Jaap tusschen kinderen op de schoolbank en zijn moeder gilte haar roep langs de stille huizen van de kleine stad.

Later stond Jaap achter de toonbank, zooals zijn vader er vroeger had gestaan.

Hij hielp de dronken jongens aan opkikkerende haringen en als een deftig heer binnentrad met een hoed losjes achter op het hoofd en een dikken tong, bediende Jaap hem uiterst beleefd en wist zich den naam van den klant niet meer te herinneren.

En dat was goed voor de zaak in de kleine stad.

Een wintermorgen, toen Jaap de stad afgevent had, kwam hij bij zijn moeder in de keuken een warme kop koffie halen.

En plotseling was hij heesch. Hij

schraapte zijn keel, hij hoestte.

„Perbeer es”, zei zijn moeder.

In de keuken stond Jaap op en schreeuwde zijn vruchteloze „Hollandsche Nieuwe”.

Maar de klank was er uit.

„D'r is was gebarsten in m'n strot, moeder,” zei hij.

„Net as bij je vader”, antwoordde zij. Jaap knikte.

„Dan moet jij morgen maar mee, moeder.”

Van toen af riep haar stem om hulp tegen de stille huizen van de kleine stad. Zij liep naast haar zoon die heesch sprak, haar hand rustte op de wagenkant, maar zij duwde niet.

En dat hoefde ook niet, dat kon Jaap wel af.

Toen Jaaps moeder oud en klein werd, zat ze tusschen de witte steenen haringpotten op den wagen en schreeuwde.

Op een kouden winterdag was ook haar stem schor geworden en een poosje daarna liep Jaap stom achter zijn haringkarretje.

Maar een jongen op de fiets die hem tegenkwam, keek verwonderd dan schreeuwde, hoonend, zijn jonge spottende stem: „Hollandsche Nieuwe”.